

Landelijke Cliëntenraad, postbus 95966, 2509 CZ Den Haag

Aan de Vaste Tweede Kamer Commissie van
Sociale Zaken en Werkgelegenheid
Postbus 20018
2500 EA Den Haag

Bezoekadres
Landelijke Cliëntenraad
Bezuidenhoutseweg 60
2594 AW Den Haag

070 34 99 790
info@lcr-suwi.nl
www.landelijkecliëntenraad.nl

Den Haag, 2 oktober 2015

Betreft: Algemeen Overleg Arbeidsmarktbeleid

Referentie: LCR/TK/15 – 0095/GvdM/ER

Geachte dames en heren,

Op 7 oktober a.s. heeft u een Algemeen Overleg over arbeidsmarktbeleid. De LCR vraagt uw aandacht voor:

- Monitor Arbeidsmarkt april 2015;
- Stand van zaken Actieplan 50pluswerkt;
- De onderkant van de arbeidsmarkt in 2025;
- De voortgangsrapportage actieplan arbeidsdiscriminatie;
- De arbeidsmarktpositie van mensen met een arbeidsbeperking.

Monitor arbeidsmarkt 2015

De LCR maakt zich zorgen over de toename van het aantal mensen dat langdurig werkloos is. Extra zorgelijk is de positie van bepaalde groepen. Ouderen, middelbaar opgeleiden en niet-westerse allochtonen zijn oververtegenwoordigd in de groep die langer dan een jaar werkloos is. Verder moeten we nog altijd constateren dat het aandeel niet-westerse allochtonen groot is als het om jeugdwerkloosheid gaat. Ook de arbeidsparticipatie van mensen met een beperking laat veel te wensen over.

De daling van de werkloosheid in 2014 kwam bijna volledig voor rekening kwam van mannen jonger dan 45 jaar. Wat zegt dit over ons arbeidsmarktbeleid? Voor ouderen hebben we een eenheidsworst-programma 50pluswerkt, er is een actieplan arbeidsmarktdiscriminatie en volgens het kabinet moet de Participatiewet de arbeidsmarktpositie van mensen met een beperking verbeteren. De LCR zet grote vraagtekens bij deze aanpak.

Stand van zaken Actieplan 50pluswerkt

De langdurige werkloosheid onder ouderen is hoog. En wat doen we daar dan aan? Als er wordt gesproken over dienstverlening aan burgers heeft iedereen de mond vol van maatwerk. Maar maatwerk bieden in de dienstverlening aan werkzoekenden is volstrekt niet aan de orde. In de voortgangsrapportage 50pluswerkt lezen we dat in 2014 ruim 40.000 mensen naar een netwerktraining zijn gejaagd. Ook zijn er 5 inspiratiedagen georganiseerd met de verwachte deelname. Dat verbaast de LCR niet. Niet deelnemen aan netwerktraining of het niet bezoeken van een inspiratiebijeenkomst leidt tot sancties. En werden de deelnemers er beter van? Kregen ze werk? De LCR heeft menigeen horen verzuchten: 'Daar gaan we weer voor de zoveelste keer. Denken ze nou echt dat we hierdoor wel aan het werk komen?'

We zien dat de deelname aan individuele begeleiding achterblijft alsmede het gebruik van de scholingsvoucher. Daar waar maatwerk kan worden geboden, wordt het niet benut. Waarom niet? De verklaring van lage gebruik van individuele begeleiding luidt: deze wordt geboden in de netwerkbijeenkomsten. Blijkbaar geloven we niet in het nut van individuele begeleiding. En dat bevreedt ons als recent door UWV geëntameerd onderzoek laat zien dat een goed gesprek werkt.

Naar het effect van de netwerkbijeenkomsten en inspiratiedagen moeten we voorlopig nog raden. Helaas moeten we wederom constateren dat onderzoek naar de effectiviteit van re-integratie niet goed loopt.

We kunnen wel de conclusie trekken dat het plan in ieder geval werk heeft opgeleverd voor één groep: de 100 extra fte's voor adviseurs van UWV.

De LCR vraagt zich af wanneer we stoppen met het bieden van eenheidsworst in het kader van re-integratie. Wanneer wordt het zo veel geroepen en geprezen adagium van maatwerk werkelijkheid?

De onderkant van de arbeidsmarkt 2025

Er is sprake van een daling van het aantal banen in het middensegment van de arbeidsmarkt. Aan de absolute onderkant van de arbeidsmarkt zien we werkgelegenheidsgroei. Echter door de daling van de werkgelegenheid in het middensegment is er nu al sprake van verdringing van laagopgeleiden door middelbaar opgeleiden. Dit wordt in de toekomst nog erger. Dat maakt de positie van laagopgeleiden kwetsbaar, zo constateert ook het kabinet.

De vraag is wat het kabinet eraan doet om de positie van kwetsbare groepen op de arbeidsmarkt te verbeteren. Het kabinet wijst in dit verband onder andere naar de fiscale stelselherziening. Het is de bedoeling dat hierin een nader uit te werken loonkostenvoordeel wordt opgenomen waardoor het werkgevers aantrekkelijk wordt om mensen met een laag inkomen in dienst te nemen. Dat klinkt op zich mooi, maar als ook middelbaar geschoolden om deze laagbetaalde banen strijden dan verbetert dit loonkostenvoordeel niet de positie van laaggeschoolden op de arbeidsmarkt.

Het is evident dat mensen met de juiste diploma's en de juiste kennis en vaardigheden beduidend meer kansen op de arbeidsmarkt hebben. Maar niet iedereen is in staat het juiste diploma te verwerven. Voor hen die dat wel kunnen moeten we alles uit de kast halen om dat te realiseren. In dat verband vindt de LCR het verwijzen naar de transitievergoeding voor om en bijscholing erg mager. Ook hier wordt met mooie woorden steeds geroepen dat 'Een leven lang leren' de doelstelling is, maar de daadkracht ontbreekt.

Voortgangsrapportage actieplan arbeidsdiscriminatie

De LCR heeft een aantal vragen bij de voortgang van het actieplan arbeidsmarkt-discriminatie. Eén van de acties is dat de rijksoverheid contracten beëindigd of niet aangaat als er sprake is van onherroepelijke strafrechtelijke veroordeling wegens discriminatie. Op zich vindt de LCR dit een goed actiepunt. Maar wij vragen ons wel af hoe vaak dit voorkomt. Hoe vaak heeft de overheid in het kader van dit actiepunt contracten beëindigd of niet gesloten?

Het is inderdaad belangrijk dat mensen melding maken van discriminatie maar het is vaak lastig te bewijzen. En wat is het effect van een melding? Als mensen het gevoel hebben dat een melding geen zin heeft, dan wordt er niet gemeld.

Er wordt onderzoek uitgevoerd naar cao-afspraken over diversiteit. Het is goed om te kijken naar de aanwezigheid van deze afspraken en of deze zijn toegenomen. Echter, papier is geduldig. Bij de cao-afspraken over het aannemen van mensen met een arbeidsbeperking of jonggehandicapten hebben we gezien dat deze voor een groot deel niet werden nagekomen. Migranten jongeren moeten weerbaar worden gemaakt en leren omgaan met discriminatie. Dit oogt als een aanname dat discriminatie onvermijdelijk is en dat iemand er dan als slachtoffer maar mee moet leren omgaan.

De LCR vindt dat veel meer moet worden ingezet op stimuleren van diversiteit en het specifiek werven van stages en arbeidsplaatsen voor migranten jongeren. Vooroordelen kunnen worden weggenomen op basis van positieve ervaringen.

Net als de regering is de LCR zeer benieuwd naar de effecten van het diversiteitscharter. De LCR vraagt zich af of de overheid inmiddels het goede voorbeeld geeft. Hebben alle departementen inmiddels het charter ondertekend?

De arbeidsmarktpositie van mensen met een arbeidsbeperking.

Uit onderzoek van het CBS blijkt dat in 2013 de arbeidsparticipatie van mensen met een beperking lager is dan die van de totale beroepsbevolking (35% ten opzichte van 66.1%), maar ook lager dan ouderen (55%), niet-westerse migranten (49,9%) en vrouwen (59%). Bij jongeren lag dit percentage op 70.5%. Het aantal mensen met een beperking dat werkt, is ten opzichte van 2008 met 7% gedaald.

Als het gaat over het verbeteren van de slechte arbeidsmarktpositie van mensen met een arbeidsbeperking dan lezen we dat de Participatiewet en de Baanafpraak hier uitkomst moeten bieden. De LCR heeft grote twijfels over het verwachte positieve effect van de Participatiewet voor mensen met een arbeidsbeperking. We hopen dat de Baanafspraken de komende jaren werkelijk van de grond komen.

Als we daarin slagen is de arbeidsmarktpositie van een beperkt deel van de mensen met een arbeidsbeperking verbeterd. De vraag is vervolgens of dit ten koste gaat van de arbeidsmarktpositie van mensen met een arbeidsbeperking die wél het minimumloon kunnen verdienen. Er bestaat een risico dat het behalen van de baanafpraak ten koste gaat van de arbeidsparticipatie van andere mensen met een handicap en uiteindelijk de totale arbeidsdeelname niet stijgt. De LCR krijgt hier vele signalen over.

De regering neemt aan dat middelbaar en hoger opgeleiden die het minimumloon kunnen verdienen wél op eigen kracht aan het werk kunnen komen. Die aanname wordt gelogenstraft door de cijfers. De arbeidsparticipatie van middelbaar en hoger opgeleide mensen met een arbeidsbeperking is nauwelijks hoger dan die van de groep die niet zelfstandig het minimumloon kan verdienen.

Kortom, de vraag is wat de regering gaat doen om de totale arbeidsparticipatie van mensen met een beperking te bevorderen. Verwijzen naar Participatiewet en Baanafpraak is onvoldoende.

De LCR wil dat de arbeidsparticipatie van alle mensen met een beperking hoger wordt, rekening houdend met de diversiteit van mensen met een beperking. We bepleiten een streefcijfer van 66% arbeidsdeelname. En dat binnen een termijn van maximaal 15 jaar.

De LCR hoopt dat genoemde punten en vragen tijdens het Algemeen Overleg aan de orde worden gesteld.

Met vriendelijke groet,

Gerrit van der Meer
Voorzitter

Samenstelling Landelijke Cliëntenraad

- **Landelijke cliëntenorganisaties:**

Vakcentrale voor Professionals / Christelijk Nationaal Vakverbond (VCP/CNV), Ieder(*in*) (vertegenwoordiger mensen met lichamelijke beperkingen), Ieder(*in*) (vertegenwoordiger mensen met verstandelijke beperkingen), Centrale Samenwerkende Ouderenorganisaties (CSO), Federatie Nederlandse Vakbeweging (FNV, publieke sector), Federatie Nederlandse Vakbeweging (FNV, private sector), Vertegenwoordiger organisaties van Minderheden (SMN, IOT), Landelijk Platform GGz/LOC,

- **Vertegenwoordigers van cliëntenraden:**

cliëntenraden SVB en UWV.

- **Vertegenwoordigers van de gemeentelijke cliëntenparticipatie:**

Mobility, cliëntenraden G4, vertegenwoordiger Dak- en thuislozen.